

Σύνθεση Ποινικού - Σημειώσεις παραδόσεων

6/3/2015 – Λιούρδη

Η έλλειψη προδικασίας αφορά τα πταίσματα και τα πλημμελήματα, όταν είναι αυτόφωρα. Αντίθετα, για τα κακουργήματα απαιτείται αστυνομική προανάκριση. Όλες οι πράξεις διενεργούνται από τα αστυνομικά όργανα, χωρίς προηγούμενη παραγγελία του εισαγγελέα και χωρίς να έχει ασκηθεί ακόμη ποινική δίωξη. Το ίδιο ισχύει και για τα πλημμελήματα στις περιπτώσεις που απειλούνται αποδεικτικά στοιχεία από την αναβολή. (π.χ. τροχαία)

Όταν υπάρχει καταγγελία κακουργήματος διενεργείται προκαταρκτική εξέταση πριν την άσκηση της ποινικής δίωξης, προκειμένου να εξακριβωθεί αν υπάρχουν οι αναγκαίες ενδείξεις (ύποπτος- όχι κατηγορούμενος, αναφορά – όχι απολογία). Παρ' όλα αυτά, ύποπτος της προκαταρκτικής εξέτασης έχει τα δικαιώματα του κατηγορουμένου. Με την άσκηση της ποινικής δίωξης ο ύποπτος αποκτά αμέσως την ιδιότητα του κατηγορουμένου.

α.8 ΚΠΔ – αρμόδια δικαστήρια για την εκδίκαση κακουργημάτων

Κλητήριο θέσπισμα ≠ Κλήση (προς εμφάνιση κατηγορουμένου). Στο κλητήριο θέσπισμα δεν έχει προηγηθεί η ενδιάμεση διαδικασία των Συμβουλίων, αλλά η εκδίκαση γίνεται απευθείας. Συνεπώς, το αδίκημα πρέπει να περιγράφεται λεπτομερώς, προκειμένου να ενημερωθεί ο κατηγορούμενος. Από την άλλη, στην κλήση η πλήρης ανάλυση της κατηγορίας γίνεται με το παραπεμπτικό βούλευμα που επιδίδεται ταυτόχρονα.

Η μη αναφορά της κατηγορίας ή ουσιωδών λεπτομερειών στο κλητήριο θέσπισμα επάγεται απόλυτη ακυρότητά του, κατ' άρθρο 171 § 1, περιπτ. δ, ΚΠΔ. Το α.174 προβλέπει τις περιπτώσεις μιας ιδιόρρυθμης – *suí generis* – ακυρότητας. Σχετική από την άποψη ότι θεραπεύεται αν δεν την προβάλλει ο διάδικος, απόλυτη λόγω αυτεπάγγελτης εξέτασης από το δικαστή (συνδυασμός 174 και 171 § 1, περιπτ. δ, ΚΠΔ).

Τα βασικά ένδικα μέσα είναι η έφεση και η αναίρεση. Στην έφεση εξαφανίζεται η πρωτόδικη απόφαση και η υπόθεση εξετάζεται από την αρχή με την κύρια διαδικασία, σε δικαστήριο ουσίας. Ισχύει η αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης του κατηγορουμένου με την άσκηση του ενδίκου βοηθήματος από αυτόν. Πλην όμως, αν το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εκ παραδρομής παρέλειψε να επιβάλλει παρεπόμενη ποινή και η τελευταία επιβληθεί με την έφεση, αυτό δε θεωρείται χειροτέρευση της θέσης του κατηγορουμένου. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ήταν υποχρεωμένο να επιβάλει την ποινή που παραλείφθηκε.

Αν την έφεση ασκήσει ο εισαγγελέας (π.χ. σε αθωωτικές αποφάσεις με μειοψηφία ή σε αποφάσεις με μειοψηφία, στις οποίες κρίνει ότι έχει επιβληθεί μικρή ποινή), το δικαστήριο είναι ελεύθερο να επιβάλει οποιαδήποτε ποινή, ακόμη και μεγαλύτερη από την αρχική. Το ίδιο ισχύει και όταν η έφεση ασκηθεί και από τον κατηγορούμενο και από τον εισαγγελέα.

8/3/2015 – Δημάκης

Η δομή του εγκλήματος (α.14 ΠΚ): πράξη, άδικη, καταλογιστή, τιμωρούμενη εκ νόμου. Όταν μια πράξη πληροί την αντικειμενική υπόσταση, χωρίς να συντρέχουν λόγοι άρσης του αδικού, τότε έχουμε φτάσει στο επίπεδο του αδικού. Ακολούθως, ερευνούμε το κατά πόσον υπάρχει καταλογισμός: α) βιολογικό στοιχείο – ικανότητα προς καταλογισμό, β) ψυχολογικό στοιχείο/υπαιτιότητα – δόλος ή αμέλεια, γ) δεοντολογικό στοιχείο/άλλως δύνασθαι πράττειν – γνωστικό, βουλευτικό.

Ειδική υπόσταση: η περιγραφή της αξιόποινης συμπεριφοράς στο νόμο. Κάθε διάταξη του ειδικού μέρους αποτελείται από την ειδική υπόσταση και την προβλεπόμενη ποινική κύρωση. Άλλοι συνώνυμοι όροι για την ειδική υπόσταση είναι νομοτυπική μορφή και ποινική υπόσταση.

Η ειδική υπόσταση διαιρείται σε αντικειμενική και υποκειμενική, δηλαδή η περιγραφή της αξιόποινης συμπεριφοράς στο νόμο κατά τα αντικειμενικά και υποκειμενικά στοιχεία της αντιστοίχως.

Nullum crimen sine lege: προκειμένου να υπάρχει έγκλημα, πρέπει ο δράστης να πράττει κατά την αντικειμενική υπόσταση ενός εγκλήματος. Η πλήρωση της α.υ. ενδεικνύει τον άδικο χαρακτήρα της πράξης, την αντίθεσή της προς την έννομη τάξη. Η πράξη είναι καταρχήν άδικη. Κατ' εξαίρεση μπορεί μια πράξη να είναι μη άδικη, παρότι πληροί την α.υ., αν συντρέχει κάποιος λόγος άρσης του αδικού (π.χ. άμυνα, κατάσταση ανάγκης κλπ). Ο άδικος χαρακτήρας αίρεται και έτσι η πράξη είναι επιτρεπτή από την έννομη τάξη, χωρίς αυτό να σημαίνει βέβαια ότι η πράξη επιδοκιμάζεται ή αξιολογείται θετικά. Οι λόγοι άρσης του αδικού έχουν όμως εξαιρετικό χαρακτήρα. Η έρευνα για τη συνδρομή των προϋποθέσεων της α.υ. έχει θετικό χαρακτήρα, ενώ η έρευνα για την ύπαρξη λόγων άρσης του αδικού αρνητικό.

Το άδικο είναι η αξιολόγηση από την έννομη τάξη ως σύνολο και σύστημα κανόνων. Ο λόγος άρσης δεν είναι απαραίτητο να προέρχεται από τον ΠΚ, αλλά μπορεί να ανήκει και σε άλλο κλάδο του δικαίου. Οι λόγοι άρσης του αδικού δεν είναι αναγκαίο επίσης να είναι ρητά διατυπωμένοι (π.χ. αναλογική εφαρμογή γενικών αρχών), διότι λειτουργούν υπέρ και όχι κατά του δράστη. Αντίθετα, η αντικειμενική υπόσταση πρέπει οπωσδήποτε να αποτελεί λεπτομέρεια, σαφές και θετικό δίκαιο.

Η αναλογική εφαρμογή νόμων στο ποινικό δίκαιο απαγορεύεται, όταν γίνεται εις βάρος του δράστη (in malam partem). Για παράδειγμα, η κατ' αναλογίαν εφαρμογή του α.308 § 2 (αρση αδικού απλής σωματικής βλάβης με τη συναίνεση του παθόντος) αίρει το άδικο με τη συναίνεση του παθόντος και στη φθορά ξένης ιδιοκτησίας. Άλλως το ίδιο αποτέλεσμα επιτυγχάνεται με την εφαρμογή της γενικής αρχής *volenti non fit injuria*.

Ο καταλογισμός είναι το δεύτερο επίπεδο αξιολόγησης της συμπεριφοράς του δράστη. Ο δράστης πρέπει να μπορεί να καταστεί προσωπικά υπεύθυνος για την πράξη του. Η έννομη τάξη μέμφεται το δράστη με την ποινή στηριζόμενη στο ότι μπορούσε να πράξει και διαφορετικά (άλλως δύνασθαι πράττειν), στο δεδομένο δηλαδή ότι ο δράστης μπορούσε να πράξει διαφορετικά και παρ' όλα αυτά εγκλημάτησε. Μόνο όταν ο δράστης μπορούσε να αποφύγει την τέλεση αδικήματος έχει νόημα η ποινή. Το άδικο είναι μια γενική, αντικειμενική κρίση ως προς την αντίθεση προς την έννομη τάξη, ενώ ο καταλογισμός είναι μια προσωποποιημένη κρίση για το δράστη. Αυτό αρύεται και από τη συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Βιολογικό στοιχείο: ο δράστης πρέπει να είναι ικανός για καταλογισμό, σύμφωνα με το α.34 ΠΚ, προκειμένου η πράξη του να του καταλογιστεί.

Ψυχολογικό στοιχείο (υπαιτιότητα): Δόλος είναι η ψυχολογική σύνδεση του δράστη προς την πράξη του εις τρόπον ώστε η πράξη να παρίσταται ως απότοκο της βουλήσεώς του (α.26 ΠΚ). Η ποινική ευθύνη απαιτεί δόλο και κατ'εξαίρεση αμέλεια. Η διάκριση μεταξύ αδικού/καταλογισμού ενυπάρχει ήδη στον ΠΚ (λόγω Χωραφά). Η ύπαρξη δόλου ενδεικνύει

καταρχήν το καταλογιστό της πράξης. Γνωστικό στοιχείο του δόλου είναι η γνώση της πλήρωσης της α.υ. και βουλητικό είναι η βούληση για την πλήρωση αυτή.

Δεοντολογικό στοιχείο (άλλως δύνασθαι πράττειν): α) Γνωστικό στοιχείο. Η συνείδηση ή δυνατότητα συνείδησης του αδίκου/της εκ του νόμου απαγόρευσης. Όταν δεν υπάρχει η συνείδηση αυτή έχουμε νομική πλάνη (α.31§2 ΠΚ- συγγνωστή νομική πλάνη είναι εκείνη που είναι αναπόφευκτη).

≠Το γνωστικό στοιχείο του δόλου αναφέρεται στα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος. Αντικείμενο του δόλου δεν είναι η γνώση του αδίκου, αλλά των στοιχείων της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος. Πραγματική πλάνη – α.30§1.

β) Βουλητικό στοιχείο (άλλως δύνασθαι πράττειν). Η θέληση συμμόρφωσης τρόπον τινά. Για παράδειγμα, στην περίπτωση ανάγκης του α.32 δεν μπορεί να απαιτηθεί από το δράστη η σύννομη συμπεριφορά, το δίκαιο δε ζητά τα αδύνατα.

11/3/2015 – Διονυσοπούλου

α.301 ΠΚ

Η Α βλέπει το σύζυγό της, Β, να έχει κρεμαστεί και, ενώ ακόμα εκείνος δεν έχει πεθάνει, δεν πράττει τίποτα. Αξιοποينو της Α.

Η αυτοκτονία ή η απόπειρά της είναι εξωτερικός όρος του αξιοποίνου στο α.301 ΠΚ. Προσδιορίζει δηλαδή την αξιοποίηση συμπεριφορά, χωρίς να απαιτείται να καλύπτεται από την υπαιτιότητα (δόλο) του δράστη (≠ αποτέλεσμα). Μας ενδιαφέρει ο δεύτερος τρόπος τέλεσης του εγκλήματος του α.301. Η παροχή βοήθειας δεν μπορεί να μην καλύπτεται από την υπαιτιότητα, άρα δεν είναι εξωτερικός όρος του αξιοποίνου.

Κατάπειση: πρόκληση απόφασης – απαιτείται μια ελάχιστη επικοινωνία. Αμφισβητείται αν πρέπει να υπάρχει δόλος σκοπού, ή αν αρκεί ενδεχόμενος δόλος. Ο Ανδρουλάκης είναι της πρώτης άποψης.

Η κατάπειση και η συμμετοχή σε αυτοκτονία δεν είναι συμμετοχή σε έγκλημα (π.χ. συμμετοχή, συνέργεια κλπ), διότι δεν υπάρχει κύρια άδικη πράξη. Είναι συμμετοχή σε ατιμώρητη αυτοπροσβολή.

Η συνδρομή κατά τη διάρκεια έχει ερμηνευθεί και στενά (κατά την αυτοκτονία) και ευρύτερα (πριν και κατά τη διάρκεια της αυτοκτονίας).

1^η άποψη - κρατούσα. Παροχή βοήθειας σε αυτοκτονία με παράλειψη. Προκειμένου να έχουμε μη γνήσιο έγκλημα παράλειψης - εκτός από το αποτέλεσμα α) στον εξωτερικό κόσμο και β) χωριστό από τη συμπεριφορά - απαιτείται ιδιαίτερη νομική υποχρέωση αποτροπής του αποτελέσματος (από νόμο, σύμβαση ή προηγούμενη επικίνδυνη ενέργεια). Περιεχόμενο της υποχρέωσης η αποτροπή της αυτοκτονίας. Σύμφωνα με την άποψη αυτή η Α τιμωρείται για παράλειψη αποτροπής της αυτοκτονίας με βάση τη συζυγική έννομη σχέση. Η παράλειψη αυτή εξομοιώνεται με συνδρομή στην αυτοκτονία και όχι με ανθρωποκτονία (μη υποστηριζόμενη άποψη). Αν δεν υπήρχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση, η Α θα τιμωρούνταν με το α.307, όπου ως κίνδυνος ζωής θεωρείται η αυτοκτονία.

2^η άποψη. Η αυτοκτονία συνιστά μόνο ηθικά επιλήψιμη πράξη. Οι τρίτοι δεν έχουν νομική, αλλά μόνο ηθική υποχρέωση αποτροπής της (αντίθετος ο Ανδρουλάκης, σύμφωνα με τον οποίο ο άνθρωπος έχει «νομική υποχρέωση» να μη θέσει τέρμα στη ζωή του). Δεν πρέπει να εμπλακούν σε αυτή την προσωπική υπόθεσης του αυτόχειρα με έναν από τους τρόπους που συνιστούν την α.υ. του α.301. Η άποψη αυτή αναγνωρίζει το δικαίωμα ενός σώφρονος και ελεύθερα αναπροσδιοριζόμενου ατόμου να θέσει τέρμα στη ζωή του. Έλλειψη νομικής υποχρέωσης αποτροπής σημαίνει και έλλειψη ποινικής ευθύνης της Α. Ιδιαίτερη νομική υποχρέωση δεν υπάρχει ούτε για την Α, ούτε για κάναεν. Ως προς την εφαρμογή του α. 307: ως κίνδυνος ζωής θεωρείται κάθε τι που δημιουργεί συνθήκες χειροτέρευσης ή ολοσχερούς καταστροφής του εννόμου αγαθού και προέρχεται από το εξωτερικό περιβάλλον. (Εδώ υπήρξε λίγο ζόρισμα στην παράδοση. Πιστεύω αυτό λύνεται, αν θεωρήσουμε ως εξωτερικά γεγονότα και όσα συντρέχουν στο πρόσωπο του ατόμου, χωρίς όμως να ελέγχονται από το δόλιο π.χ. επιληπτική κρίση, πνιγμός από φιστίκι κλπ ≠ είσοδος σε κλουβί με ατάιστη τίγρη,)

3^η άποψη. Ανθρωποκτονία εκ προθέσεως με παράλειψη είναι η αυστηρότερη (και πλέον μη υποστηριζόμενη) άποψη.

Σε περίπτωση απόπειρας αυτοκτονίας ισχύουν τα ίδια, μόνο που ως αποτέλεσμα θεωρείται πλέον η απόπειρα, όχι η επιτυχημένη αυτοκτονία.

α.300 ΠΚ

Ο Α σκοτώνει τον Β με θανατηφόρα ένεση, εκλαμβάνοντας τις κραυγές του ως επίμονες παρακλήσεις και νομίζοντας ότι ο Β πάσχει από ανίατη μορφή καρκίνου. Αξιοποίησε του Α.

Ο Α σκοτώνει τον Β από οίκτο μετά από επίμονες παρακλήσεις του, αγνοώντας ότι ο Β πάσχει από ανίατη μορφή καρκίνου. Αξιοποίησε του Α.

Α' περίπτωση

Το έγκλημα του α.300 αποτελεί διακεκριμένη παραλλαγή του α.299. Περιέχει στοιχεία που μειώνουν το αξιόποινο της πράξης. Ο Α νομίζει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του α.300 – πραγματική πλάνη. Δεν επιδοκιμάζει κάτι που η έννομη τάξη αποδοκιμάζει, δεν κάνει άλλη αξιολόγηση από την έννομη τάξη, ώστε να πρόκειται για νομική πλάνη, αλλά πλανάται ως προς το τι συμβαίνει στην πραγματικότητα. Η πραγματική πλάνη αποκλείει το δόλο, εφόσον το γνωστικό στοιχείο πλήρωσης της α.υ. λείπει. Τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης πρέπει να καλύπτονται από το βαθμό υπαιτιότητας που απαιτείται κάθε φορά (α.30). Ο Α νομίζει ότι συντρέχουν οι όροι του προνομιούχου εγκλήματος, άρα έχει πλάνη για τα στοιχεία που επαυξάνουν το αξιόποινο (§2, α.30). Τα τελευταία δεν του καταλογίζονται και θα τιμωρηθεί κατά το α.300, όχι το α.299. (Κρίσιμη εδώ είναι η σχέση του α.299 και του α.300, δηλαδή το γεγονός ότι το δεύτερο αποτελεί προνομιούχο μορφή του πρώτου.)

Β' περίπτωση

Ο Α αγνοεί περιστατικά που θεμελιώνουν το προνομιούχο έγκλημα. Νομίζει ότι τελεί ανθρωποκτονία εκ προθέσεως (α.299 ΠΚ).

1^η άποψη. Άπαξ και ενήργησε από οίκτο θα τιμωρηθεί με το α.300. – επεικέστερη και μη κρατούσα.

2^η άποψη. Θεωρεί την πρώτη του ματς. Τα περιστατικά που μειώνουν τον άδικο χαρακτήρα αγνοούνται από τον Α. Ο δράστης θα τιμωρηθεί με απόπειρα του α.299 σε κατ' ιδέαν συρροή με το α.300. Το πρόβλημα αυτής της άποψης είναι η διπλή αξιολόγηση του αδικού, στην οποία προβαίνει.

3^η άποψη. Μόνο απόπειρα του α.299. (σχετικώς κρατούσα)

4^η άποψη. Ανάστροφη πραγματική πλάνη. Θα πρέπει να τιμωρηθεί ως απρόσφορη απόπειρα του α.299. (σχετικώς κρατούσα)

20/3/2015 – Γιαννίδης

Ορισμένα οικονομικά εγκλήματα στρεφόμενα κατά του Δημοσίου επισείουν την ποινή της ισόβιας κάθειρξης (ν.1608/50). Σε λίγες χώρες απειλούνται τόσο μεγάλες ποινές για τέτοια εγκλήματα.

Υπάρχει ένας εγγενής περιορισμός των ενδίκων μέσων στα ήσσονος σημασίας εγκλήματα, όπως φαίνεται και από την ποινή που τα συνοδεύει. Αυτό επιτρέπεται από την ΕΣΔΑ (7^ο Πρωτόκολλο).

Ένδικο μέσο: Αρχή του κλειστού αριθμού. – μόνο όσα ορίζει ο νόμος. Αρχή της τυπικότητας. – αυξημένη ως προς τον τρόπο, τόπο και χρόνο άσκησης.

Τα ένδικο μέσα είναι εξαιρετικά, διορθώνουν το κατ' εξαίρεση εσφαλμένο. Το αντίθετο θα υπονόμει την αξιοπιστία της έννομης τάξης και θα καθιστούσε αδύνατη την κοινωνική ειρήνευση. Ο εξαιρετικός χαρακτήρας υπαγορεύει τις αρχές της αυστηρότητας και του κλειστού αριθμού.

Τα ένδικο μέσα είναι δικονομικές πράξεις με τις οποίες διατυπώνεται παράπονο από το διάδικο ή μομφή από τον εισαγγελέα για την ορθότητα δικαστικής κρίσης, επιδιώκεται ο έλεγχος της από ανώτερο δικαστήριο και η διόρθωση ή εξαφάνισή της.

Η ιεραρχία των δικαστηρίων είναι μόνο διοικητική υπολείπεται στο ουσιαστικό περιεχόμενο της ιεραρχικής υποταγής. Η κρίση του πρωτοδικείου υπάγεται στον έλεγχο του εφετείου. Η ποιοτική διαφοροποίηση των δικαστηρίων έγκειται στην εμπειρία των δικαστών – οι δικαστές του ανώτερου δικαστηρίου είναι ανώτερου βαθμού. Άλλοτε η διαφοροποίηση είναι ποσοτική και το ανώτερο δικαστήριο αποτελείται από περισσότερους δικαστές ομοιόβαθμους με αυτούς του κατώτερου.

Στη βάση του είδους του ελέγχου της δικαστικής κρίσης που επιδιώκεται με την άσκηση των ενδίκων μέσων γίνεται και η διάκριση των τακτικών ενδίκων μέσων. Στην έφεση γίνεται έλεγχος όλης της αποφάσεως, ενώ στην αναίρεση κρίνονται μόνο τα νομικά ζητήματα (Άρειος Πάγος). Πλην όμως η γενική άσκηση εφέσεως δεν αρκεί, αλλά συγκεκριμένοι λόγοι πρέπει να αναφερθούν στο εφετήριο. Κατά τα λοιπά η δίκη διεξάγεται, όπως και στον πρώτο βαθμό.

Το οιοное ένδικο μέσο δε στρέφεται κατά της ορθότητας της απόφασης του δικαιοδοτικού οργάνου, αλλά κατά της κρίσης του εισαγγελέα ή του ανακριτή, δηλαδή κατά προτάσεων και διατάξεων. Απευθύνονται και αυτά τα έκτακτα ένδικο μέσα σε ανώτερα δικαστήρια.

Τέλος, τα ένδικα βοηθήματα δεν εντοπίζουν κανένα σφάλμα στην απόφαση. Γίνονται δε στο ίδιο επίπεδο δικαστηρίου. Π.χ. αίτηση ακυρώσεως διαδικασίας α.341 ΚΠΔ, αίτηση ακυρώσεως αποφάσεως α.430 ΚΠΔ.

Το 7^ο Πρωτόκολλο της ΕΣΔΑ επιβάλλει – επιτρέποντας περιορισμούς – την ύπαρξη δυνατότητας επανεξέτασης μιας ποινικής υπόθεσης από την πλευρά του κατηγορουμένου.

23/3/2015 – Διονυσοπούλου

Ο Α αναμειγνύεται σε συμπλοκή των Β,Γ και Δ, προξενώντας και δεχόμενος πλήγματα από όλους, αφού έχει ήδη επέλθει βαριά σωματική βλάβη του περαστικού Ε. Αξιοποιεί το Α.

Ο Α αναμειγνύεται σε συμπλοκή του Β,Γ και Δ, προξενώντας και δεχόμενος πλήγματα από όλους, αλλά αποχωρεί πριν την επέλευση βαριάς σωματικής βλάβης του περαστικού Ε. Αξιοποιεί το Α.

Ως συμπλοκή νοούνται αμοιβαίες βιαιοπραγίες κατά του σώματος μεταξύ περισσοτέρων των δύο προσώπων. Εάν έχουμε δύο πρόσωπα που επιτίθενται κατά τρίτου και αυτός αμύνεται δεν έχουμε συμπλοκή, διότι στο πρόσωπο του τρίτου συντρέχει λόγος άρσης το αδικού.

Η συμπλοκή του α.313 ΠΚ απαιτεί υπαιτιότητα. Μια άποψη θεωρεί ότι η έννοια της συμμετοχής σε συμπλοκή είναι διάφορη από τα είδη της συμμετοχής γενικά (π.χ. συναυτουργία, συνέργεια), ή μάλλον ευρύτερη. Κατά τον Ανδρουλάκη, αν έχει συγκροτηθεί ο εννοιολογικός πυρήνας της συμπλοκής και τρίτα άτομα παρέχουν ψυχική ενθάρρυνση, θεωρείται ότι συμμετέχουν. Άλλη άποψη εννοεί τη συμμετοχή σε συμπλοκή ως συναυτουργία. Η διαφορά των δύο απόψεων έγκειται στο πώς κρίνεται η συμπεριφορά αυτών που παρέχουν ψυχική ενθάρρυνση.

Επίθεση: τουλάχιστον δύο δρουν ως ομάδα και ο τρίτος που δέχεται την επίθεση είτε βρίσκεται σε άμυνα, είτε δεν αντιπροσβάλλει. Και η συμμετοχή σε επίθεση τιμωρείται.

Όσοι συμμετέχουν σε συμπλοκή τιμωρούνται, αν επέλθει θάνατος ή βαριά σωματική βλάβη – με τις προϋποθέσεις της απουσίας λόγων άρσης του αδικού και της υπαιτιότητας των συμμετεχόντων. Τιμωρείται ήδη η συμμετοχή. Το α.313 περιέχει έγκλημα διακινδύνευσης.

Κίνδυνος: μια ασυνήθιστη κατάσταση που δρομολογεί την επέλευση βλάβης ενός αγαθού, προκαλώντας αβεβαιότητα και ανασφάλεια.

Με τα εγκλήματα διακινδύνευσης η έννομη προστασία μετατίθεται πριν τη βλάβη του αγαθού, είτε σε πολύ αρχικό, είτε σε μεταγενέστερο στάδιο. Συνήθως, σε περίπτωση συρροής εγκλημάτων διακινδύνευσης και βλάβης, τα πρώτα απορροφούνται από τα δεύτερα, διότι αποτελούν το αναγκαίο προστάδιό τους.

α) Αφηρημένης διακινδύνευσης. Ο κίνδυνος, παρότι δεν αναφέρεται στην αντικειμενική υπόσταση, αποτελεί το νομοθετικό λόγο για την απαγόρευση της συμπεριφοράς. Π.χ. κατάρτιση ένοπλης ομάδας, α.195 ΠΚ.

β) Συγκεκριμένης διακινδύνευσης. Ο κίνδυνος προέκυψε, είναι απτός. Π.χ. έκθεση α.306 ΠΚ

γ) Δυνητικής/αφηρημένης-συγκεκριμένης διακινδύνευσης. Ενδιάμεση κατηγορία. Ο κίνδυνος μπορεί να προκύψει. Π.χ. εμπρησμός α.264 ΠΚ

1^η άποψη. Η συμπλοκή είναι έγκλημα αφηρημένης διακινδύνευσης, ενώ θέτει ως μόνο εννοιολογικό περιορισμό να μην είναι η συμπλοκή τελείως απρόσφορη να προκαλέσει βαριά βλάβη ή θάνατο. Αρκεί, λοιπόν, ένα προστάδιο του κινδύνου. Ο δόλος καλύπτει και την επικινδυνότητα. (αυστηρότερη άποψη)

2^η άποψη. Η συμπλοκή είναι έγκλημα συγκεκριμένης διακινδύνευσης και ο θάνατος ή η βαριά σωματική βλάβη αποτελούν εξωτερικούς όρους του αξιοποιίνου και ταυτόχρονα, μαχητά δικονομικά τεκμήρια επικινδυνότητας. Ο δράστης μπορεί δηλαδή να αποδείξει ότι η εξέλιξη του κινδύνου σε βλάβη ήταν απρόβλεπτη, λόγω της ανώμαλης διαδρομής που ακολούθησαν τα περιστατικά. Οι εξωτερικοί όροι του αξιοποιίνου, ο θάνατος ή η βαριά σωματική βλάβη, δε χρειάζεται να καλύπτονται από την υπαιτιότητα του δράστη.

3^η άποψη. Η συμπλοκή είναι έγκλημα δυνητικής/αφηρημένης-συγκεκριμένης διακινδύνευσης. Αρκεί ότι κατά την κοινή πείρα από τη συμπλοκή μπορούσε να δημιουργηθεί κίνδυνος. Ο θάνατος και η βλάβη είναι μεν εξωτερικοί όροι του αξιοποιίνου, αλλά ταυτόχρονα και στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης. Με την έννοια ότι η συμπλοκή πρέπει να είναι πρόσφορη για την επέλευσή τους (προσφορότητα μέσα στην α.υ.).

Η δεύτερη άποψη δίνει στο δράστη τη δυνατότητα να υποστηρίξει πως η συμπεριφορά του δε συνδέεται αιτιωδώς με την πρόκληση του κινδύνου. Βέβαια, η πιο επιεικής είναι η τρίτη άποψη που απαιτεί να υπάρχει δυνατότητα κινδύνου στη συγκεκριμένη περίπτωση. Ο αιτιώδης σύνδεσμος συνδέει τον κίνδυνο με τη συμπλοκή, όχι με τη δράση του δράστη, όπως η δεύτερη.

A' περίπτωση

Ο Α συμμετείχε μετά τη σωματική βλάβη του Ε, αφού ο κίνδυνος μετεξελίχθηκε δηλαδή σε βλάβη. Είτε θεωρήσουμε τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της συμπλοκής και της βλάβης, είτε μεταξύ της δράσης του Α και της βλάβης, στο χρονικό σημείο συμμετοχής του Α ούτε το ένα ευσταθεί, ούτε το άλλο. Συνεπώς, ο Α δεν είναι αξιόποινος σύμφωνα με τη δεύτερη και Τρίτη άποψη. Η πρώτη άποψη είναι προβληματική, διότι δεν αντιμετωπίζει την έλλειψη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ συμπεριφοράς του Α και βλάβης του Ε.

B' περίπτωση

Ο Α αποχωρεί πριν τη βλάβη του Ε. Με την πρώτη άποψη τιμωρείται, διότι μόνο η συμμετοχή του αρκεί. Με τη δεύτερη άποψη, η αποχώρηση δεν αίρει τον κίνδυνο που προκλήθηκε με τη συμμετοχή του Α, εκτός αν υποστηρίξει ότι ο κίνδυνος επήλθε απροσδόκητα, με ανώμαλη διαδρομή των γεγονότων. Με την Τρίτη άποψη, ο Α μπορεί να υποστηρίξει ότι η συμπλοκή μέχρι τη στιγμή που αποχώρησε δεν ήταν αντικειμενικά πρόσφορη να προκαλέσει τη βλάβη του Ε, ενώ μετά άλλαξε ποιοτικά χαρακτηριστικά και έγινε επικίνδυνη (αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ συμπλοκής κινδύνου, όχι συμπεριφοράς του δράστη-κινδύνου, όπως στη δεύτερη άποψη).

Εννοείται πως όταν ο δόλος καλύπτει την τέλεση βαρύτερων εγκλημάτων, όπως η ανθρωποκτονία εκ προθέσεως, έχουμε συρροή του βαρύτερου εγκλήματος με τη συμπλοκή.